

Zdjęcia w serwisach społecznościowych a ochrona dóbr osobistych

Krzysztof Wąs, 30 styczeń 2009

Internet od pewnego czasu przestał być jedynie siecią informatyczną służącą komunikacji i wymianie informacji. Ostatnimi czasy kierunki uzupełniania jego zasobów, dla wielu użytkowników, polegają na prezentowaniu innym własnego *ego* (bądź *alter ego*). Wystarczy spojrzeć na popularność serwisów społecznościowych (takich jak Nasza-klasa.pl, MySpace, Facebook, YouTube), których dynamiczne tempo rozwoju oceniane jest już jako pewien fenomen, by zorientować się jak wiele osób naraża się, świadomie bądź nie, na ingerencję w sferę własnej prywatności ze strony osób trzecich.

Każdy użytkownik serwisu społecznościowego winien mieć świadomość, że przez publikację pewnych treści, informacji i materiałów może stać się nie tylko ofiarą naruszenia jej dobra osobistego, lecz być także sprawcą takiego naruszenia. Z reguły nie ma problemu, gdy publikuje się materiały własne, dotyczące tylko swojej osoby. Udostępniając je w „globalnej wiosce” należy przyjąć, że jednocześnie wyraża się w ten sposób zgodę na to, by ktoś inny miał do nich dostęp i mógł z takimi materiałami się zapoznać. Sytuacja jest zgoła inna, gdy przekroczone zostaną pewne granice związane z dobrami osobistymi osób trzecich.

REKLAMA

Potrzebujesz strony internetowej?

olgroup

www.olgroup.pl

www.olgroup.pl

Dobra osobiste

Żaden akt normatywny nie zawiera definicji dóbr osobistych. W art. 23 Kodeksu cywilnego (dalej: k.c.) mamy natomiast katalog tych dóbr. Wyliczenie to ma charakter przykładowy, co oznacza, że zbiór ten nie jest zamknięty. W konsekwencji lista dóbr osobistych jest stale poszerzana przez judykaturę i doktrynę.

A. Wolter definiuje dobra osobiste jako pewne wartości związane ściśle z jednostką ludzką stanowiące indywidualne wartości świata uczuć czy stanu życia psychicznego człowieka (*A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, Prawo cywilne, zarys części ogólnej, Warszawa 2001, s. 182*). Dobra osobiste to prawa podmiotowe przysługujące każdemu, bez względu na wiek, płeć, wyznanie czy rasę.

Art. 23 k.c. wymienia takie dobra jak: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Doktryna poddaje je pewnej typizacji (zob. *Z. Radwański, Prawo cywilne – część ogólna, Warszawa 2005, wyd. 8, s. 162*). Ze względu na tematykę artykułu, poniżej zostaną podjęte tylko te typy, które mogą mieć związek z funkcjonowaniem w internetowych społecznościach.

Przykłady naruszeń

Przeoglądając zawartość serwisów towarzyskich nie trudno natknąć się na przypadki naruszenia bądź zagrożenia naruszeniem dóbr osobistych zarejestrowanych w danym portalu użytkowników bądź osób zupełnie postronnych. Oto kilka przykładów, jakie udało mi się zaobserwować:

Przykład 1: zdjęcia

Nieodzownym elementem każdego portalu towarzyskiego jest możliwość zamieszczania w nim fotografii, plików audio bądź wideo. Bardzo często jest tak, że obok zdjęć (czy filmów), na których widnieje osoba udostępniająca, znajdują się takie, na których widnieją także inni. Przed umieszczeniem takiego materiału (zawierającego wizerunek innej osoby, nawet bliskiej) należy uzyskać zgodę na jego publikację (zob. art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych). Nakaz ten winien być w aspekcie Internetu szczególnie przestrzegany z racji niemal nieograniczonego dostępu do prezentowanych treści. Uzyskanie zgody nie jest wymagane, gdy chodzi o wizerunek:

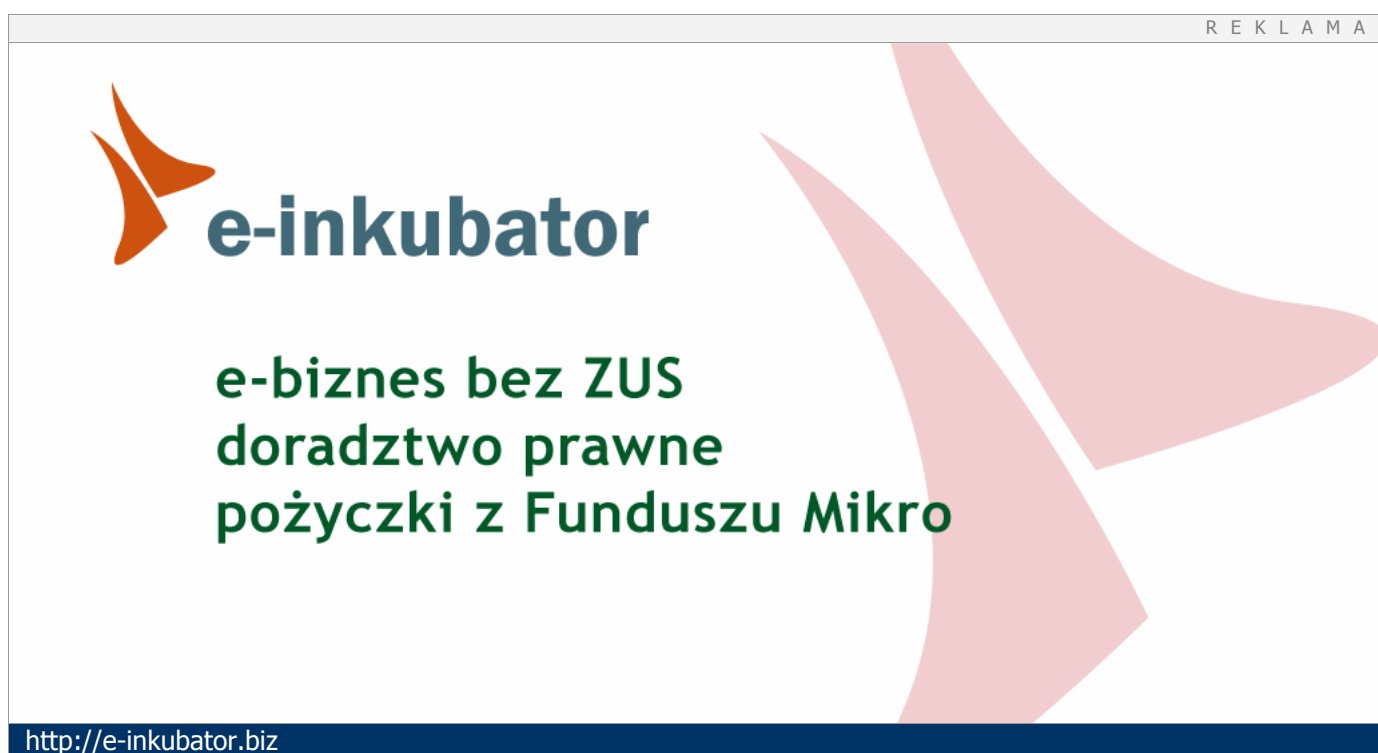
- a) osoby powszechnie znanej, jeżeli materiał wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych;
- b) osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza;
- c) osoby, która otrzymała zapłatę za pozowanie, chyba że zastrzeżono inaczej.

Przykład 2: komentarze

Komentowanie czyichś zachowań, cech bądź zamieszczonego materiału (tekstu, filmu, zdjęcia) stanowi pewną turbinę napędzającą ruch na stronach www portali towarzyskich. Bez podejmowania zagadnienia przyczynowości takiego zjawiska i ograniczając się jedynie do faktu, iż takie komentarze są zamieszczane, należy zwrócić uwagę, że ich treść nie może naruszać praw osób trzecich. Chodzi tu głównie o dobre imię czy godność osobistą. Naruszenie owej czci należy jednak odróżnić od rzetelnej krytyki, która nie stanowi naruszenia dóbr osobistych.

Przykład 3: profil

Profil w kontekście internetowego portalu społecznościowego, to zebrany pod określonym adresem internetowym ogół informacji i materiałów o danej osobie. Jest to taka „wirtualna wizytówka”. Sam fakt jej posiadania nie stanowi żadnego naruszenia praw osób trzecich, pod warunkiem jednak, że ta „wizytówka” dotyczy osoby, która ją wykreowała. Jest niezgodne z prawem zakładanie innym osobom profili czy kont w takich serwisach, nawet jeżeli

The image shows a screenshot of an advertisement for 'e-inkubator'. The ad features a logo consisting of three orange, curved shapes. The text 'e-inkubator' is displayed in a bold, dark blue font. Below it, the services offered are listed in a green font: 'e-biznes bez ZUS', 'doradztwo prawne', and 'pożyczki z Funduszu Mikro'. The background of the ad is white with a large, abstract, light pink shape on the right side. The word 'REKLAMA' is visible in the top right corner of the ad frame. At the bottom of the ad, the URL 'http://e-inkubator.biz' is provided.

podawane informacje są zgodne z prawdą i nie wiążą się z negatywną oceną danej osoby (zob. *Z. Radwański*, Prawo cywilne – część ogólna, Warszawa 2005, wyd. 8, s. 169). Każdy ma prawo do odosobnienia, do prywatności, co także stanowi dobro osobiste. Należy to uszanować i nie „uszcześliwiać” innych tworzeniem takich „wizytówek” bez wcześniejszego porozumienia, tym bardziej, że taka działalność z reguły wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych (definicję przetwarzania danych osobowych zawiera art. 7 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych).

Ochrona dóbr osobistych

Przed bezprawnym naruszeniem dóbr osobistych chroni przede wszystkim art. 24 k.c. Zgodnie z jego treścią ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. Pozbawione cechy bezprawności jest działanie zgodne z wolą danej osoby bądź przepisami prawa. W razie dokonanego już naruszenia można żądać, ażeby osoba, która się go dopuściła, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie można również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych (art. 24 § 2 k.c.).

Powyższe przepisy wyznaczają pewne minimum ochronne. Nie uchybiają one uprawnieniom przyznanym na podstawie innych aktów prawnych (art. 24 § 3 k.c.).

Podobne roszczenia przewiduje prawo autorskie w zakresie naruszenia wizerunku osoby fizycznej. W myśl art. 78 ust. 1 w zw. z art. 83 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych ten, którego prawa osobiste zostały zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania. W razie dokonanego naruszenia może także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności aby złożyła publiczne oświadczenie o odpowiedniej treści i formie. Jeżeli naruszenie było zawinione, sąd może przyznać twórcy odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub - na żądanie uprawnionego - zobowiązać sprawcę, aby uiszczył odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez twórcę cel społeczny.

Warto zwrócić uwagę, iż prawo autorskie, w odróżnieniu od Kodeksu cywilnego, uzależnia roszczenie zadośćuczynienia lub uiszczenia sumy pieniężnej na cel społeczny od winy sprawcy.

Ostatnia grupa norm chroniących dobra osobiste, a ściślej dane osobowe, zawiera się w ustawie o ochronie danych osobowych. Są to normy prawa karnego. Pierwsza z nich przewiduje sankcję grzywny, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 za nieuprawnione przetwarzanie danych osobowych.

Jeżeli czyn ten dotyczy danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, danych o stanie zdrowia, kodzie genetycznym, nałogach lub życiu seksualnym, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Autor jest studentem V roku prawa na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.	Więcej publikacji na www.iprawo.net.pl .
Prawa autorskie Na artykuł udziela się licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 2.5 Polska http://creativecommons.org/licenses/by-nd/2.5/pl	Wydawca Grupa Interium www.interium.biz